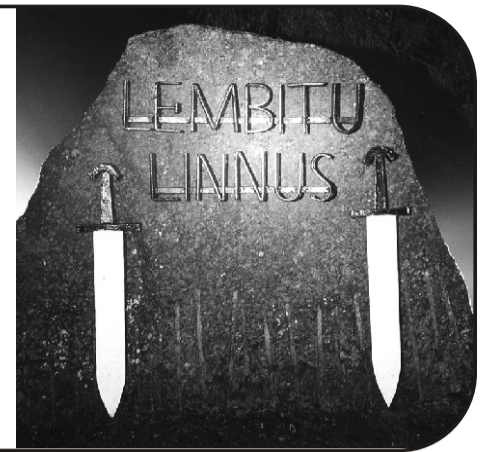


Suure-Jaani
valla
ajaleht

Nr 11 (116)
November 2009

LEOLE



NOVEMBER Aastal 2009

Novembri algus jääb hingedeagega. Hingede aeg. Ka enda hinge vaatamise ja mõtisklemise aeg. Endasse vaatamisega seoses meenub üks vana lugu.

Kui Jumal oli inimese loomisega valmis saanud, sattus ta kimbatusse: „Kui inimene minust teada saab, tahab ta saada samasuguseks kui mina. Mida ette võtta, et ta mind üles ei leiaks?” „Kui ma peidan end kõige kõrgema mäe tippu, jõuab inimene varem või hiljem sinna. Kui ma peidan end maa alla, jõuab kätte päev, mil inimene mind sealt leiab. Kui peidan end meresügavusse, leiutab inimene kord vahendi minuni jõudmiseks. Kui peidan end taevasse, mõtleb ta välja viisi taevasse tõusta ja avastab mu. Isegi kui peidan end mõnele teisele planeedile, saabub kunagi aeg, kui inimene jõuab ka sinna.”

Seepeale ütles üks ingel: „Peida end inimese sisse, Jumal. Inimene ei uuri iseennast iialgi lõpuni, veel enam, ta ei hakka kunagi Jumalat iseenese seest otsima.”

Väga mõtlemapanev lugu. Hingedeage loob eeldused enese seest jumaliku otsimiseks ja leidmiseks.

Eelmisel kuul oli meil võimalus valida neid, kes meie elu järgmisel neljal aastal korraldavad. Kindlasti on neid, kes on tulemustega väga rahul ja neid, kes ohkavad: „Läks nii nagu alati - mingit mõtet ei ole valima minna.” Demokraatia tähendab paraku kompromissi - mis tihti ei pruugi mitte kedagi 100% rahuldada. Oeldakse, et rahvas väärrib oma valitsejaid ja valitsejad oma rahvast. Jah - teisiti see ilmselt ei saakski olla. Meenub üks vana lugu, mis peaks väga hästi kokku sobima valimise, vääririse ja kompromissiga.

Kord küsis sõber mulla Nasreddinilt, kas see on kunagi abielluda kavatsenud. „Jah,” vastas Nasreddin, „noorus ma kavatsesin leida täiusliku naise. Kohtasingi üht väga usklikku ja kena naist, kuid kahjuks ei teadnud ta midagi materiaalsest maailmast. Seejärel kohtasin oma rännakutel naist, kes tundis nii vaimset kui materiaalselt maailma - aga ta polnud ilus. Aastate pärast kohtasin ma üht väga kena naist, kes oli väga usklik ning tundis hästi nii vaimu- kui ka materiaalselt maailma.” „Aga miks sa siis selle naisega ei abiellunud?” küsis sõber. „Kahjuks, mu sõber, otsis tema omakorda täiuslikku meest,” vastas Nasreddin.

Oleme me täiuslikud? Oleme me vähemalt parimad?

Kui tahad muuta maailma - alusta iseendast. Ja mitte homme.

Ilusat hinge vaatamise aega kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Kallis ajaloohuviline!

Siin anname Sulle teada, et ajaloo huviliste klubi sai esimest korda kokku. 26. oktoobril kell 18 „Arturi Juures”. Tahame uurida Suure-Jaani kihelkonna ajalugu ja seda ka tasapisi kirja panna.

Esimene teema oli selle maja ajalugu, kus me koos istusime. Uurime vanemaid aegu ja kuulame nende mälestusi, kes veel elavad ja mäletavad.

Edaspidi on plaanis sisustada kultuurimajas ajalootuba, kus on eksponeeritud fotod ja ürikud Suure-Jaani kihelkonnast. Siinjuures ongi palve: kellel on selliseid asju nagu fotod, ürikud ja muu selline kraam, tooge need kultuurimajja. Ega neid ära ei võeta - teeme koopia ja originaalid saate tagasi.

Esimene kord oli kohal 16 inimest. Aga teretulnud on kõik - eriti nooremalt rahvast kuulama. Kes seda siis edasi kannab, kui vanemad lähevad sinna, kuhu ikka minnakse, kui aeg täis saab. Järgmine kokkusaamine on 22. novembril. Teemaks on Suure-Jaani luteri usu kirikuhoone. Kellaaega veel ei tea, aga reklaam tuleb. Kokkusaamised on üks kord kuus pühapäeviti. Klubi veab eest Uno ning takka lükkavad Anneli ja Tiitu. Nii kõva mootoriga peaks ju liikuma küll.

Uno Jürisson



Volikogu liikmed Jaan Hansen, Eduard Sangernebo, Uno Vares, Peeter Sadam, Priit Toobal, Romeo Mukk, Tõnu Aavasalu, Jüri Sulg, Eda Nodapera, Arnold Pastak, Robert Ilves, Arvi Sarjas, Olavi Udam, Jaan Jaska, Madis Randaru ja Andrus Keerd.

FOTO: Leili Kuusk

Valimis- tulemused

Eesti Keskerakond		Erakond Isamaa ja Res Publica Liit		Suure-Jaani Kihelkond		Imbi Suurpere	18
Priit Toobal*	97	Mati Adamson*	226	Arnold Pastak*	123	Laine Vahtra	18
Maie Käba*	92	Andres Vinni*	68	Are Aua*	77	Vello Säask	17
Peeter Sadam*	46	Tõnu Aavasalu*	52	Madis Randaru*	66	Urve Takk	16
Eda Nodapera*	36	Olavi Udam*	37	Andrus Keerd*	47	Reet Rannamäe	13
Uno Vares	30	Eduard Sangernebo*	36	Jaan Jaska	40	Aldo Umal	12
Kaarel Omel	22	Robert Ilves	28	Arne Miilen	39	Viljar Türner	12
Eeri Palu	22	Toomas Henk	23	Rein Aidak	25	Küllil Tirmaste	11
Heinrich Jürna	21	Vladimir Šeffler	22	Raul Espenberg	22	Mihkel Mäger	8
Riinno Johanson	21	Aadu Hommik	19	Vahur Vingisaar	21	Arvi Kotsar	8
Mari-Liis Kõuts	18	Arvi Lohu	19	Margus Lemming	20	Lija Raagnurm	4
Peeter Mägi	17	Eha Saetalu	19	Eero Jänes	20	Märt Mäger	4
Heldur Kraaner	16	Tauno Härginen	16	Tiina Iidla	16		
Matti Zirk	14	Siiri Kruuse	15	Leopold Viigand	14		
Taivo Teder	13	Elle Tints	15	Liivi Lindemann	13		
Uno Jürisson	12	Tambet Sova	15	Harry Tikut	11		
Merle Rang	11	Anneli Kundla	14	Mikk Reier	11		
Mari-Ann Kolga	11	Erki Jürgens	13	Rainer Unt	9		
Ruth Riivald	9	Ain Olesk	13	Heiki Randmäe	8		
Vaiki Reiner	9	Reiko Sülla	12	Anu Nurmsalu	8		
Auli-Õnne Vainaru	8	Rein Rohtmaa	11	Kaspar Lindemann	7		
Ilmar Kõvatomas	7	Mihkel Kolk	10	Risto Grünberg	7		
Mati Välimets	7	Marilis Miil	9	Heino Tikker	5		
Gunnar Loho	7	Lea Jürmann	9	Marika Aren	3		
Rauno Raid	6	Margus Küttimaa	9				
Taivo Sõtš	6	Kaja Tamsar	8	Eesti Reformierakond			
Marju Grünbaum	6	Andrus Venne	8	Jüri Hansen*	191		
Kaja Parker	6	Meinhard Kirm	7	Aave Toomsalu*	67		
Kaur Mankin	4	Danel Udu	6	Jüri Sulg*	47		
Maive Ottas	4	Aivar Siim	6	Jüri Hansen*	44		
Tõnu Siimsoo	3	Roman Aver	5	Arvi Sarjas	38		
Ly Uuetoa	3	Urmars Saaremet	5	Romeo Mukk	27		
Agnes Meerits	2	Marge Johanson	4	Kalev Sengbusch	27		
Elviira Grosberg	2	Kristjan Alles	2	Marianne Hansen	22		
Aago Metsar	2	Helmi Talviste	1	Ülo Kõst	22		
Liidia Vares	1	Eda Saaremet	1	Rein Tamm	20		
		Marek Tints	1	Aide Vendla	20		
				Renee Remmel	18		

* Osutus volikogusse valituks.

Volikogusse valiti viis valla-ametnikku, nende asemele määrati asendusliikmed:

Mati Adamsoni asendusliikmeks Robert Ilves
Jüri Hanseni asendusliikmeks Arvi Sarjas
Aave Toomsalu asendusliikmeks Romeo Mukk
Are Aua asendusliikmeks Jaan Jaska
Maie Käba asendusliikmeks Uno Vares.

MAA SOOL



Endla aastal 1998

Endla Reimanni elukutsevaliku tegi - taskuvaras

Kes Sürgavere inimestest ei teaks Endla Reimanni - on ta ju siin elanud ja õpetajana töötanud alates aastast 1958. 32 aastat oli ta Sürgavere kooli direktor.

Sündis aga Endla 1940. aastal viielapselise pere noorima lapsena Laeva jõe ääres Väänikveres. Isal oli metsniku koht, aga talus oli kunagi olnud kool ja see kandiski nime Kooli. Endla pere lugu sarnaneb päris paljude perede tolaeagsete lugudega. Pakkumine rinde eest, Eesti riiki teeninud ametnike - ka metsametnike - uue korra vaenlasteks muutumine, isa elu metsavennana.

2. klassi kevadisel vaheajal toimus küüditamine. Pere oli nimekirjas, aga et isa algatusel end metsas varjati, siis jäi Siberi reis tulemata. 50. aasta oktoobris isa siiski arreteeriti ja talle mõisteti karistusseks traditsiooniline 25+5. Isale pandi süüks seda, et tema vahtkonnas olid kaduma läinud vene langevarjurid. Karistuse kandmise Arhangelski oblasti metsatöödel lõpetas amnestia 1955. aasta sügisel.

Et pere oli mitu korda sunnitud elukohta vahetama, on Endla koolis käinud nii Puurmani Mittetäielikus Keskkoolis, Villevere 6-klassilises Koolis, Suure-Jaani koolis, Lahmuse 6-klassilises koolis, Lahavere algkoolis kui Tapiku Mittetäielikus Keskkoolis.

Enla pidi toime tulema nelja lapse toitmise, riietamise ja koolitamisega ning isale pakkide saatmisega. Töö laudas oli raske - neli korda päevas tuli käsitsi lehmi lüpsata, vahepeal veel loomade toitmise ja koristamine. Lapsed pidid ise hakkama saama. Toona populaarsed valged tennised ja sokid ning kleidiriiet tuli neil endal kevadel eksamite vahel sovhoosis kartuleid pannes välja teenida.

Koolis olid Endlale meeldinud joonistamine, matemaatika ja muusika. Kaasa löi ta nii näitemängus, rahvatantsus kui laulukooris ning koolimajas olla salaja klaverit õpitud. Rohkearvulistest naabrilastest üks õppis dirigeerimist ning teine trombooni ja nii valmistus ka Endla Tartu Muusikakooli astuma. Endla ütleb, et tol

ajal lauldi üldse palju, aga ega ta teagi, mida ta Tartus täpselt õppima oleks hakanud. Muusikuid nende peres enne ei olnud - isapoolses suguvõsas olid Põhjasõjani välja metsamehed, ema poolt onud olid küll hea lauluhäälega.

Juhtus aga nii, et kui Endla Jõgeva raudteejaamas Tartu rongi oodates puhvetis käis, varastati tema taskust nii raha kui rongipilet. Nii tuligi koju tagasi minna ja muusikakooli katsetel jäi käimata. Põltsamaale keskkooli ei olnud ka võimalik minna, sest emale oleks õppemaksu tasumine üle jõu käinud - vennad õppisid juba keskkoolis. Külla tulnud tädi soovitas Endlale minna Rakverre õpetajaks õppima. Rakvere Pedagoogilises Koolis maksti stipendiumi ja sai tasuta ühiselamusse. Nii viiski 14-aastase tüdruku tee pärast 7. klassi lõpetamist Rakverre.

Endla soovis õppida algklasside õpetajaks, aga ei saanud loobuda ettepanekust õppida vanempioneerijuhiks. Vastasel juhul oleks tulnud probleeme, sest tema isa oli vangis. Endla räägib, et alles kümme aastat hiljem toonaste kursusededega omavahel rääkides selgus, et enamusel tüdrukutest, kes pioneerijuhiks õppisid, olid isad vangis. Koolis oli neil eluloo kirjeldus lastud ümber kirjutada - et isa on surnud. Vastu võeti 60 pioneerijuhiks ja 90 algklasside õpetajaks õppijat.

Endla meenutab, et sel ajal õpetasid neid auväärased õpetajad, kes olid seminaris õpetanud juba Eesti Vabariigi ajal. Pioneerijuhina eriala õpetamine põhines skautide, gaidide ja teistele vabariigi aegsete noorteorganisatsioonide põhimõtetele. Opetati maastikumänge, rahvatantsu algtoodesid, muusikat. Endla õppis klaverit, viiulit ja mängis kooli puhkpilliorkestris tenorit. Tänaastele õppijatele peaks muljet avaldama, et toona elasid tüdrukud Rakveres kahekümnekolmekümnekesi ühes toas! Stipendium oli esimestel kursustel 12 rubla kuus. Selle 12 rublaga pidi hakkama saama. Lõunasöök oli kooli juures, aga õhtul ja hommikul tuli ise süüa teha - ja kord kuus sai ka kodus käia. Endla ütleb, et kui ta praegu sama vanusega noori

vaatab, siis need on ikka väga ära hoitud ja hellitatud - nemand olid väga iseseisvad ja kordagi ei tulnud mõtet kooli pooleli jätta.

Kolmandal kursusel jätkusid õpingud Tartus, sest Rakvere kooli suleti. Tartus olid elamistingimused teised - ühes toas elas ainult neli tüdrukut. Endla laulis ansambelis ja Uno Uiga käe all naiskooris, mängis võrkpalli ja tegi iluvõimlemist. Õpilased said võimaluse koori dirigeerida ja Endla juhendas veel ka Tartu Meditsiini-kooli naisansamblit.

Tööle suunati Endla Suure-Jaani rajooni, kuigi ta ise oleks soovitud jääda Jõgeva-Põltsamaa maale. Kohti küll oli, aga põhimõte oli selline, et kodurajooni tööle ei suunatud. Kõige lähem koht kodule oli Suure-Jaani rajoon. Et Endla oli suvel Haapsalus muusikakursustel käinud, siis taheti teda algul määrata Suure-Jaani Keskkooli muusikaõpetajaks. Kuid tema valis vanempioneerijuhina koha Sürgavere 7-klassilises Koolis. Haridusosakond oli tol ajal Suure-Jaanis Kappide maja linna poolses otsas - sealt anti talle haridusosakonna jalgratas ja näidati, kuhupoole sõita.

Pioneerijuhiametile lisaks sai ta algklasside muusikatunnid ja eesti keele asendustunde. Pioneeride deviis „Alati valmis!” käis ka pioneerijuhina kohta: Endla pidi ekskursioonide, matkade, maastikumängude ja koolipidude korraldamise ning erinevatest võistlustest osavõtu kõrval isegi metsast puid vedama. Koolitööle lisaks sukeldus Endla kohe ka seltsiellu, juhendas mees- ja naisansamblit, lauldes kooris ja vahel seda ka koorijuht Vello Kondi kõrvalt juhendas. Kooris oli Endla sõnul üle 40 laulja - kolhoos vedas kaks korda nädalas inimesi bussiga külastama laulma.

Oma tulevase abikaasaga tutvus Endla 1959. aasta rahvaloenduse käigus. Lembit anti loendajale kutsariks. Järgmisel aastal noored abiellusid ja Endla asus elama Kääriku tallu.

Rahvaloenduse käigus said Endla sõnul selgeks kõik talud ja inimesed.

Pärast kohustuslikku kolme aastat jäi Endla kooli tööle õpetajana ja internaadi kasvatajana. Hiljem lisandusid ajaloo ja joonistamise tunnid.

Töö kõrvalt omandas Endla Tallinna Pedagoogilises Instituudis kõrghariduse. 1966. aastal saadud diplomil on erialaks pedagoogika ja algõpetuse metoodika.

1968. aastal lahkus koolist toonane direktor Paul Raadik ning Endla määrati üheks aastaks direktori kohale. Koolijuhi amet tuli ettevalmistamata ja ootamata - kodu oli aastane poeg. Aga Endla ütleb, et kui kord oled sellele teele astunud, siis ... Veel mõelnud ta - tähtkujult jääb, nagu ta on, et ega ta nii vilets ka ei ole, et hakkama ei saa. Ühest aastast sai 32 aastat!

Endla ütleb, et suur abi oli pikaajalise õpetajatöö kogemusega õppealajuhataja Paul Hansenist. Koolidirektorite nõupidamised toimusid tol ajal kord kuus. Aastatega sai Endlale selgeks, et kõiki antud korraldusi ei saa täita. Seetõttu püüdis ta kõigepealt ise kuuldist olulise ja ebaolulise selgeks teha ning alles mõne päeva pärast rääkis sellest õpetajatele.

Endla direktoriks oleku ajal oli lausa kohustuslik töö kolhoosis „Kindel Tee”. Sügisel võeti kuu aega kartuleid, kevadel korjati kive ja istutati metsa, suvel töötati peedipõllul. Hea koostöö kolhoosiga oli eluliselt vajalik, sest kõik kooli majanduslikud tööd - sealhulgas remont - said tehtud majandi abiga. Sanitaarremonti tegid õpetajad ise. Lisaks töötati suvel kooliaias ja koguti ravimtaimi. Majandusjuhatajat tol ajal koolis ei olnud - vahepeal ei olnud ka õppealajuhatajat. Direktor pidi igal pool kaasa lööma - oma töö tegemiseks jäi aeg, kui teised olid koolist lahkunud.

Kooli toonane klassiväliline elu oli Endla sõnul aktiivne. Kooli mandoliiniorkestris oli 30 õpilase ringis. Orkestrit juhendas Endel Leinsoo. Vabariiklikelt ülevaatuselt toodi esikohti. Populaarne oli

koolis ka rahvatants. Vabariiklikul tasemel saavutati häid tulemusi nii spordis, käsitöös kui joonistamises.

Endla räägib, et kui tema õpetajana alustas, pidi iga õpetaja olema ka ringijuht - osa võtma kultuuritööst. See oli nagu kirjutamata teema. Koolidevahelises sotsialistlikus võistluses hinnati õpetajaid ka selle järgi, kuidas nad osalesid ringides. Igal õpetajal olid ringid - nii kooli juures, kui täiskasvanute ringid kultuurimajas. Rahvamajas tegutsesid nii näitering, tantsukollektiivid, ansamblid kui puhkpilliorkester. Praegu, kui suur osa õpetajaid elab linnas, mitte koha peal, lahkub enamuse neist peale tunde. Nii aktiivset kultuurielu osalemist enam ei ole.

Endla ütleb, et kasvatamisest räägiti vanasti vähem kui täna - siis kasvatati rohkem eeskujuna ja kõrvalmõjusidki oli tol ajal vähem. Tänapäeval leidub kahjuks lapsevanemaid, kes ütlevad: „See on lapse probleem”. Endla arvates on lapse probleemid ikka ja alati lapsevanema probleemid - isegi siis, kui lapsevanemad tegelikult enam oma täiskasvanud laste ellu ei sekku.

Endla sõnul tema direktoriks oleku ajal noored Sürgavere koolis midagi eriti nõukogudevastast ei teinud - küll tuli vahel ette poliitbüroo fotode - mis koolis väljas pidiid olema - rikkumist. Aga need juurdejoonistatud prillide või habemega pildid vahetati lihtsalt vaikselt välja.

Kõige mustem päev oli Endla elus 1980. aasta aprillis - koolimaja põles. Oli oht, et koolitöö Sürgaveres katkeks. Haridusjuhid ütlesid, et on vaja kolme bussi ja koolitöö jätkub Suure-Jaanis. Ometi õnnestus Endlale juba päev hiljem jätkata õppetööd Sürgavere kultuurimajas. Kui palju närve kulus ja kui palju halle juukseid juurde tuli - seda teab vaid Endla ise.

Järgneb leheküljel 7



Endla (toona veel perekonnanimega Vahkal) sõbrannaga Haapsalus Tšaikovski pingil - 1958. aasta suvel

FOTOD: Erakogust

Oktoober Suure-Jaani Gümnaasiumis

Septembri lõpus toimus võõrkeelte ja eesti keele ainekomisjonide poolt korraldatud **europa keelte päeva tähistamine** 7.-9. klassidele. Kõik klassid said ühe lause vene keeles ja ühe lause inglise keeles. Antud laused tuli teistele klassidele kehakeeles arusaadavaks teha. Kõige edukam oli lausete äraarvamises 9.a klass.

Johanson, Karmen Kink, Laura Paas, Mai Sillamäe, Mari-Liis Lehiste, Karoliine Rungi, Jessica Vainaru, Helena Viies, Merylyn Enders ja Meri-Liis Soome. Tüdrukuid juhendas Sergei Vassiljev.

Traditsiooniliselt andsin abiturientid tunde **õpetajapäeval**, 5. oktoobril. Õpetajad, kes sel päeval said hinge tõmmata, esi-

Kivi, Kertu Kundla, Magnus Liir ja Kristo Jaansoo said II koha.

Tallinnasse 41. üleriigilisele kodu-uurimis konverentsile olid oma töid palutud esitama 12. a klassi noored: Sille Aule, Gea Kuum, Monika Sepp, Merit Tõkke, Villem Voormasnik ja Henrik Urbel.

Keelepüü ilmus kooli seinale esmaspäeva, 12. oktoobri pärastlõunal. Sellega olid vaeva näinud kõik algklasside õpetajad. Lisaks kutsuti lapsi osalema hõimukeelsete „tere“-de avastamisel. Tublid olid seitse I klassi last, kes said ettelugemispäeval väikesed meened.

Ettelugemispäeval esitasid kõik algklassid loetud raamatust lavastatud katkendi. Kohtusime erinevate autodega, Kunksmoori ja kapten Trummiga, käisime seenel ning saime aimu erinevatest vanaemadest ning vana aja kooli- ja mänguasjadest. Ramon Raude võttis osa maakondlikust ettelugemisvõistlusest „Loeme Edgar Valterit“.

Veerandi eelviimasel päeval toimus võimlas Viljandi maakonna kooliliiga **võrkpall** 6.-9. klassi poistele. Võistlusel sai III koha meie võistkond: Kristjan Fuchs, Jan-Erik Jegorov, Kevin Kivimäe, Karl Kangur, Johan Urbel, Tanel Stern, Samuel Taat, George Vainaru ja Riho Domborg. Juhendaja Erla Soots.

Projekti „Tagasi kooli“ raames kohtusid õpilastega veerandi viimasel päeval Madis Vinni (teemaks Eesti Vabariigi õigus-kord), Kaupo Voormansik (Füüsika õppimise võimalused ja vajadus edasiõppimiseks), Elsa Leiten (Väike vale, suur vale ja statistika?), Eesti hariduspuu ja elukestev õpe), Helmen Kütt (Sotsiaaltöö), Liis Linn (Suhtekorraldus) ja Anu Ibrus (Leelo Tungla lasteluule).

Veerandi viimase koolipäeva hommik algas ülekoolilise kogunemisega, kus tehti kokkuvõtte õppetööst ja klassivälisest tegevusest. Lõpetuseks kõlas Liis Vendla esituses kaunis laul.

Marge Johanson
Suure-Jaani Gümnaasiumi
huvijuht

Olustvere Põhikooli tegemised

Oktoobrikuus kutsus Aimla looduskeskus õpilasi huvitavale päevale „Metsarahva tegemised“. Registreerus ainult Olustvere Põhikool. Nii me läksimegi 1. oktoobril 1.-6. klassi õpilastega Aimlasse.

Kohapeal jaotati õpilased nelja rühma. Meiega tegelesid RMK töötajad, kes tutvustasid metsamehe töövahendeid ja turvavarustust ning õpetasid puu läbimõõtu ja kõrgust mõõtma. Veel õppisime valmistama loomadele vihitasid ja vaatasime filmi sellest, kuidas inimene metsa enda heaks kasutab. Eriti huvitas lapsi puust medalite saagimine-valmistamine ja muud puust nikerdamised. Ei puudunud ka kehakinnitus. Looduskeskuse tublid töötajad küpsetasid lõkkekütlele kartulit, mis maitstes kõigile ja pakkusid teed. Päeva lõpul saime maitsta erinevaid metsamarjadest valmistatud moose: muraka-, mustika-, pohla-, vaarikamoosi. Oli väga tore päev.

21. oktoobril andis „Tagasi kooli“ projekti raames 2.-7. klassile ajaloo-teemalisi tunde külalisõpetaja Heli Grosberg Viljandi muuseumist.

„Tagasi kooli“ on Vabariigi Presidendi ja sihtasutuse Noored Kooli algatus, mille eesmärk on tugevdada Eesti koolide ja ülejäänud ühiskonna koostööd.

Heli Grosberg on elanud Olustveres ja õppinud Paala koolis. Praegu töötab ta Viljandi muuseumis arhiivikogu hoidja ja giidina.

Meile räägiti põnevatest kildudest Olustvere ajaloo, muuseumitööst, vanade asjade kogumisest - ja isegi sellest, mida teha, kui leiad rahapaja. Elevust tekitasid koopiad 19. sajandi tunnistusest ja kooli kodukorrast.

Selgus see, et meie kool on alguse saanud 1849. aastal Õigeusu Kirikukihelkonna koolist Olustvere kooli nime all. Tollane koolimaja asus Papiorus.

Hele Saareoks



Kõige rohkem tammeterõusid korjas 4. klassi poiss Rain Kõstner
FOTO: Marge Johanson

Heategevusse panustas 45 algklasside õpilast, kes korjasid tammeterõusid Elistvere loomapargi asukatele.

Leivapäeval näitas algklasside õpilastele leivategu õpetaja Ene Kõvatomas. Õpetaja Riina Mankin laulis lastega temaatilisi laule ning kõik said maitsta Ene küpsetatud leiba. Näitusel olid Isu toa põnevad leivad.

Viljandi maakonna koolidevaheline **murdmaajooks** lõppes meie koolile 6. kohaga. Suurepäraselt mängisid maakonna **jalg-pallivõistlusel** põhikooli tüdrukud. Hõbemedalid võitsid Kadri

tasid aktusel vahvad laulud koos ringmänguga.

7. oktoobril oli ligi 500 inimest nautimas Tirolilaulude ja J. Straussi valsside **kontserti**. Kahjuks selgus kontserdi alguses, et Austriast ei olegi joodeldajaid saabunud, nende asemel oli ansambel Eestist, kes viljeleb analoogilist stiili. „Ilusal sinisel Doonaul“ kõlas meie suures saalis väga võimsalt.

Õpetaja Urve Siimsoo on aastaid valmistanud ette õpilasi 6. klasside maakondlikuks **õpiokuste olümpiaadiks**. Kooli esindanud Annika Saar, Mailiis



Poisid puud mõõtmast
FOTO: Erakogust

Olustvere koolipere Järvakandi Klaasimuseumis

I veerandi viimasel koolipäeval külastas Olustvere koolipere Järvakandi Klaasimuseumi. Klaasitööstuse väljapanek oli kahes toas, millest esimene on kujundatud kesk-aegse klaasikojana, kus tutvustati käsitsi klaasi keetmist ja klaasemetete valmistamist. Juttu ilmastas klaasipuhumise video.

Järgmises toas tutvustati klaasemetete masintootmist. Samal ajal võis videolt jälgida tänapäevast mehhaniseeritud klaasi valmistamist. Klaasemetete näitusel oli välja pandud kunagise Tarbeklaasi toodangut. Nii

mõnigi tundis ära vanavanemate klaaskausi, heeringavaagna või morsikannu.

Kolmandas toas tutvusime tolle-aegse klaasimeistri eluaseme ja majapidamistarvetega. Elevust tekitas klaasist kärbsepüüdja, klaasist jalutuskepp ja klaasimeistri suured puukingad.

Soovijad võisid kaasa osta klaasikunstnike loomingut.

Muuseumiaasta soovime lõpetada Viljandi Muuseumi külastamisega.

Algklassiõpetajad

Maailmameistrivõistlustele tänavatantsus saab ka Suure-Jaanist

23.-27. septembril võistles 3100 tantsijat Poolas Kaliszis MMil, tantsustiilideks hip-hop, electric boogie ja breakdance. 34 osaleva riigi seas õnnestus Eesti esindajana kaasa lüüa ka Suure-Jaani Huvikooli S-Studio tantsijatel.

Juba 21. septembri öösel hakkasime Suure-Jaanist sõitma, et saada Põltsamaal kokku teiste Eesti koondise tantsijatega. Järgmiseks öhtuks jõudsimegi üle Poola piiri. Meie esimene öö möödus piiriäärse hotellis „Orange“ ja hommikul saime kaks tundi sealses linnas ringi käia. Pärast jalutuskäiku istusime taas bussis ning jõudsime pärastlõunaks võistluspaika. Ootasime, kuni meid registreeriti ja asusime hotelli poole teele. Hotell oli meie võistluspaigast 30 km kaugusel ja asus Kaliszi südalinnas.

Järgmisel hommikul pidime varakult tõusma, sest võisteldi laste soolode arvestuses. Suure-Jaani

tüdruk Janeli Ojaste saavutas soologa 66. koha. Hilisõhtul jõudsime taas hotelli ja valmistusime järgmiseks võistluspäevaks. Ärgata tuli seekord veelgi varem, sest ajakava kohaselt tantsiti hip-hop stiilis small group'ide arvestuses. Soengud valmis ja meik veel pooleli, sõitsime võistluspaika. Viimistlesime soenguid ja meiki ning harjutasime tantsu, kuni saabus meie võistlusaeg. S-Studio small group'is tantsisid Andrea Maris Aule, Anna-Kaisa Adamson, Janeli Ojaste, Laura Pakasaar ja Brigitta Roslender. Ärevus oli suur, aga suutsime end kokku võtta. Esimesest voorust edasipääsenute nimekiri pani rõõmust kiljuma nii meid kui treener Sirlit Mändma, sest juhtus midagi uskumatut - me saime edasi!!! Kokkuvõttes saavutasime 14. koha, mis osutus MMi lõppedes Eesti koondise parimaks tulemuseks. Sellel päeval saime veidi varem

hotelli tagasi ning nii jäi pisut aega tutvuda ka kauni Kaliszi linnaga. Viimasel võistluspäeval võistlesid duetiga Andrea Maris Aule ja Anna-Kaisa Adamson, kes saavutasid kokkuvõttes 43. koha.

Saime vaadata veel tantsijate finaale ja formatsioone ning asusime Eestimaa poole tagasi sõitma. Sõitsime terve öö ja järgmise päeva pärastlõunaks olime juba Eesti piiri peal. Sellest võistlusreisist jäi suurepärase mälestus ning hea tunne, sest Eesti koondisesse kuulumine oli väga meeldiv kogemus. Saime väga palju uusi sõpru ja tuttavaid, kellega meid seob ühine tantsuharrastus.

Suured tänud Suure-Jaani valla- ja Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupile toetuse ja abi eest, eriti suured tänud aga meid nii kaugele aidanud treener Sirlit Mändmale ja meie vanematele.

Anna-Kaisa Adamson



S-Studio tantsutüdrukud

FOTO: Laura Pakasaar

Killukesi Kildult

5. oktoobril tähistasime õpetajate päeva. Oktoobri alguses peetakse kõikjal traditsiooniliselt õpetajate päeva, mille tähistamise eesmärk on anda lõpuklassi õpilastele võimalus panna ennast proovile õpetajaametis ning muidugi ka veidi lõbutseda. Nii ka meie koolis.

6. oktoobril oli ülekoollisel kogunemisel külaliseks Viljandimaa Tervisetoa spetsialist Elo Paap. Kohtumise eesmärgiks oli juhtida laste tähelepanu koolis kõige sagedamini juhtuvatele õnnetustele ja nende tagajärgedele. Samuti räägiti võimalustest, kuidas õnnetustest hoiduda.

8. oktoobril toimus heategevuslik küpsetiste müügipäev, mille eesmärgiks oli koguda koolipoolne toetussumma heategevusprojektile „Aitame liikumispuudega lapsi kõndima“, märksõnaga „Elisabet“. Müügipäeval saadud tulust tehtud annetuste kaudu toetasime 712 krooniga kõnniroboti muretsemist. Täname kõiki toetajaid!

20. oktoobril kuulasid algklasside õpilased ettelugemispäeva raames lugusid Edgar Valteri poolt illustreeritud raamatutest ja joonistasid tema loodud tegelaskujusid. Meie kooli esindajana osales Viljandi Linna raamatukogus toimunud ettelugemispäeval 4. klassi õpilane Liisa Toomingas.

22. oktoobril oli meie kooli 8.-9. klasside õpilastel võimalus osaleda Põllumajandusministeeriumi ja Eesti Väitlusseltsi koostöös korraldatavast koolinoorte maaelu- ja põllumajandusteemalisest väitluskoolitusest. Meie kool oli üks kahest Viljandimaa koolist, kes selles projektis osalesid.

24. oktoobril leidis aset 1. Kildu kooli vilistlasturniir males.

Ene Adams
Huvijuht

Õpetajate päev

Oktoobri alguses peetakse nagu ikka õpetajate päeva. Ka Kildu koolis on traditsioon, et kõik meie kooli üle 18-aastased vahetavad kohad 9. klassi õpilastega. See on hea võimalus ise läbi kogeda kõik plussid ja miinused, mis pedagoogitööga seotud.

Mina andsin tunde 3. ja 6. klassile ning ka õpetajatele. Püüe 6. klassis õpiku vastu huvi tekitada oli üsna lootusetu, seepärast tegin pakkumise hakata hoopis mängima - see sobis neile väga hästi. 3. klass oli väga osavõtlik, kuid tekitas liiga palju nalja ja asi läks üle käte. Andsin tundi ka õpetajatele.



Õpetajate päeva aktus Kildu koolis

FOTO: Ene Adams

Oli neid, kes olid osavõtlikud, kuid ka teisi, kellele miski ei sobinud. Tunnis said nad oma joonistusoskust näidata, mängida ja isegi 9. klassi matemaatikat meelde tuletda, mis ei osutunudki väga lihtsaks ülesandeks.

Aktust iseloomustaksin selliste sõnadega: lühike, konkreetne, huvitav, südamlük, naljakas. Alustasime lindi läbilõikamisega, sellel järgnesid muusikalised etteasted, mis sisaldasid ka uusi strateegiaid, kuidas rahvas võimsalt laulma panna. Väga huvitav oli kogu koolipere jaoks kindlasti ka see, et me saime palju uusi fakte teada oma õpetajate - ja nemad oma kolleegide - kohta. Palusime

kirjutada neil enda kohta asju, miks nemad erilised on ning direktor Enn Siimer pidi ära arvama, kellest on juttu. Kes meie kooli õpetajatest ja töötajatest õigesti ära arvati, sai lille ning seejärel näidati veel seina peal õigel hetkel tabatud - seega äärmiselt meeltlahutavaid - pilte.

Selle aasta õpetajate päev oli kindlasti väga teistsugune, kui eelmistel aastatel ja ka minu isiklik lemmik.

Väitluse õpetamine

22. oktoobril käis meie koolis neli inimest 8. ja 9. klassile väitlust õpetamas. Meid jagati kaheks grupiks. Meie grupi juhendajad olid Anna ja Heiki. Kõigepealt selgitati, mis asi see väitlus üldse on ning kirjutati üles väitlemise strateegia põhipunktid. Järgnes praktika, kus me saime ise väidelda, enamasti maalähedastel teemadel. Osadel tuli leida enda teema juures plusse ja teistel miinuseid. Ma arvan, et see tuli meil päris hästi välja.

See oli kindlasti kasulik, sest nüüd teame täpsemalt, mis on väitlemine ning saime arendada oma mõtlemist ja kinnitust sellele, et kõik ei ole must ja valge.

Mall Kalmann

Tääksi koolis

Üle-eestiline matkapäev "Reipalt koolipinki" viidi meie koolis läbi maastikumänguna. Reedel, 11. septembril polnud meil tavalisi koolitunde. Õpetajad ütlesid, et selle asemel moodustame 1.-4. klasside segavõistkonnad. Seejärel panime kirja võistkonna nime ja kujundasime oma logo. Võistkonnad olid Lõvikihv, Siilpere, Õun ja Muumid.

Esimeseks ülesandeks oli leida tähestiku kõikide tähtedega loodusest asju. Saime veel kleppida, rebida, plastiliinist voolida ning ka kõhud täis süüa.

Pärast sööki algas maastikumäng. Pidime pilte järgi otsima Tääksi külas kontrollpunkte, lahendama põnevaid ülesandeid. Lisaks saime hulgaliselt sõnu, millest lõpp-punktis moodustasime lause: Oleme sallivad, hoiame kokku ja aitame üksteist!

Lõpuks mängisime Tääksi järve ääres seltskonnamänge ja söime õunu. Ilm oli väga soe ja seepärast ei kiirustanud ka keegi tagasi kooli juurde.

See oli nii äge päev!

Tääksi kooli 1.-4. klassi õpilased



Tääksi kooli lapsed looduses



Külalistega kunstitunnis

FOTOD: Tiiu Ehrenpreis

29. septembril külastas Tääksi kooli USA saatkonna poliitikanõunik Johnathan Hilton koos abikaasa Vilma Hiltoni ja protokolliõuniku Laine Lembaverega. Pärast laste muusikalist tervitust tutvustas mr Hilton oma sünnikohta New Jerseyt ja vanemate elukohta Alabamat. Eelkõige huvitas külalisi rahvusvahelise keskkonnaprogrammi GLOBE tegevus, õpilased Mats Mikkor, Kirsi Svarts ja Elis Ilumets rääkisid atmosfääri- ja veemõõtmistest. Vaadati koos slaidiesitlust Tääksi GLOBE tegevusest alates 2001. aastast ja pilte vabariiklikest suvelaagritest. Ühiselt tehti pilt ilmavaatluspunkti juures. Koos tehti ringkäik koolimajas. Imetleti laste kauneid puutöid. Külalitati kunstitundi, kus parajasti valmisid kollaažid. Vilma Hiltonile meeldis, et kasutati ära kõik värvilise paberi ülejäägid. Ta on pärit Costa Ricast, kus pööratakse suurt tähelepanu looduse kaitsmisele ja ressursside taaskasutamisele. Külalised olid väga vaimustunud Tääksi kaunist loodusest.

Tiiu Ehrenpreis
Tääksi PK GLOBE õpetaja

Spordiüritused november - detsember 2009

- 12.11
Võrkpalli sariturniir Sürgavere Spordihoones algusega kell 18
- 14.11
Lehola-Lembitu mängude saali-jalgalliturniir Suure-Jaani Gümnaasiumi saalis algusega kell 10
- 15.11
Suure-Jaani valla lauatenise GP II etapp algusega kell 11 Suure-Jaani Gümnaasiumi võimlas
- 19.11
Suure-Jaani valla 2010. aasta noorte malemeistrivõistluste 1. voor Suure-Jaani Vallavalitsuse saalis algusega kell 17
- 26.11
Võrkpalli sariturniir Sürgavere Spordihoones algusega kell 18
- 28.11
Lehola-Lembitu mängude meeste võrkpalliturniir Sürgavere Spordihoones algusega kell 10
- 28.11
Lehola-Lembitu mängude naiste võrkpalliturniir Suure-Jaani Gümnaasiumi saalis algusega kell 10
- 03.12
Suure-Jaani valla 2010. aasta noorte malemeistrivõistluste 2. voor Suure-Jaani Vallavalitsuse saalis algusega kell 17.15
- 05.12
Lehola-Lembitu mängude kabeturniir Suure-Jaani Vallavalitsuse saalis algusega kell 10
- 10.12
Võrkpalli sariturniir Sürgavere Spordihoones algusega kell 18
- 10.12
Suure-Jaani valla 2010. aasta noorte malemeistrivõistluste 3. voor Suure-Jaani Vallavalitsuse saalis algusega kell 17.15
- 12.12
Suure-Jaani CUP saali-jalgpallimeestele Suure-Jaani Gümnaasiumi saalis algusega kell 10

SPORT

Sügisene vaheline spordis

Tänavust spordiaastat võib aastalõppu ära ootamata juba igati õnnestunuks lugeda. Üldvõit Sakala mängudel pakkus võrratu emotsioone, eriti meeldiv on märkida, et suurepärase tulemus saavutati tõeliselt ühtse ja kokkuhoidva meeskonnana. (Võidukarikalt võib lugeda, et selle väljaandmise algusest (1995. a) alates on rändkarika siiani alati enda valdusse saanud Viljandi linn - Toim) Kordaminekuks saab kahtlemata hinnata ka 5. kohta Eestimaa valdade suvemängudel. Nii hea tulemuse jaoks andsid endast parima väga-väga paljud. Täna kõiki inimesi, kes meie valla eest võistlema on tulnud ning kellele Suure-Jaani spordielu edasine käekäik tähtis on.

Spordi- ja noorsootöötajana sain äsjastel kohalike omavalitsuste volikogu valimistel kogeda usumatult suurt toetust. Suur tänu kõigile, kes minusse uskusid! Arvan, et oma ametile truuks jäädes suudan kõige paremini teie ootusi täita. Jätkame sõbraliku ja tarmuka meeskonnana, sest üheskoos tegutsedes oleme tugevad!

Sürgavere spordihoone põrand sai uue katte

22. oktoobril võisid Sürgavere spordihoones kõik 12. võrkpalli sariturniiril osalejad rõõmustada, sest esimene mängupäev peeti vastvalminud puitpõrandal. Spordihoone juhataja Arne Miilen meenutas, et täpselt 10 aastat on möödunud ajast, kui võimla avati. Spordisaali kasutamisel selgus paraku peagi, et selle põranda DLW linoleumkate on mitmete spordialade harrastajatele ebasobiv. 2006. aastal asendati väikeses saalis senine põrandakate laminaatparketiga, et suurte peeglitega saali oleks võimalik

kasutada ka kultuuritegevuseks. Nüüd rekonstrueeriti suure spordisaali (778 m²) põrand. Spetsiaalsetele kummipatjadele paigaldati aluslaagid, laagide peale vineer ning katteks kanada vaht-rast massiivparkett. Sportijate füüsilist säästva puitkatte paigaldamiseks kulus 662 000 krooni, kogu raha tuli Suure-Jaani valla eelarvest. Kiire ja kvaliteetse paigaldustöö eest väärivad tänu OÜ Stigmar töömehed. Paranenud tingimused rõõmustavad kindlasti 116 Sürgavere Lasteaed-Põhikooli last, kes võimlat igapäevaselt kasutavad. Uuel põrandal sportima on aga kõik oodatud.

Lehola-Lembitu mängud

Lehola-Lembitu mängudel on praeguseks võisteldud 12 alal. Külade arvestuses on punktiseis intigrigeev, sest koguni neljal esindusel on veel võimalik üldarvestuses esikohale tulla. Rõõmu teeb fakt, et üle mitme aasta õnnestub võistelda kõigil 17 alal. Seekord võimaldasid ilmaloolud aasta algul korraldada nii jäärajasõidu- kui suusavõistluse. Septembris toimunud jalgratta maastikusõidu võitis naiste arvestuses ülnapilt Anneli Kundla Silja Miku ees, 3. koha sai Kätlin Ulk. Meestest võitis Josten Väidem, 2. koha saavutas Markus Paas oma isa Aivar Paasi ees. Õhupüssist laskmine osutus väga populaarseks - osales koguni 30 võistlejat. Naiste esikolmikukohad jagunesid järgmiselt: 1. Rita Valdstein, 2. Siiri Kivisoos ja 3. Ly Uuetoa. Meestest võitis Eero Animägi Sergei Vorobjovi ja Janno Miku ees. Sulgpallis olid parimad naiste seas Tiina Aule, Anneli Kundla ja Ly Kuldkepp, meeste arvestuses viis võidu koju Lahmuse küla esindaja Madis Mutso, teise kohaga pidi seekord leppima Meelis Aule ja pronksmedali sai Veiko Sepp. Lauatennisturniir lõppes naiste arvestuses tõelise sensatsiooniga, sest võitjaks osutus üllataja Vastemõisast - võrkpallur Britt Elbing. Teise koha saavutas Getter Eltermaa ja kolmanda koha Valve Sengbusch. Meestest võidutses seekord Heiko Kraaner,

teise koha saavutas Kalev Sengbusch ja kolmanda koha Vastemõisat esindav Risto Roman. Mängude lõpuni on jäänud veel 5 võistlusala - jalgpall, naiste ja meeste võrkpall, male ja kabe. Soovime kõigi külade esindustele head spordiindu, et viimastel võistlusaladel endast parim anda.

Suure-Jaani valla bowlingumeistrid selgunud

Viiendatel Suure-Jaani valla meistrivõistlustel bowlingus jätkus põnevust päris viimase viskeni. Meeste arvestuses oli Ülo Kõsti lõpuspurt ülivõimas ja senine liider pidi sellele alla vanduma. Nii läkski Suure-Jaani valla 2009. aasta meistrisärk Ülo Kõstile vaid ühepunktise eduga Uno Varese ees. Kolmanda koha saavutas Ain Arula. Valla meister naiste arvestuses on teist aastat järjest Anneli Kundla, teise koha saavutas Rita

Valdstein ja kolmanda koha Seidi Kuldvere.

Noored võistlesid korvpalliturniiril Leie CUP

Traditsioonilisel Leie Põhikooli korvpalliturniiril Leie CUP saavutasid Sürgavere Põhikooli poisid esikoha. Sürgavere tüdrukud, kes on tubliti treeningsaalis pingutanud, parandasid oluliselt mullust tulemust ja saavutasid kolmanda koha. Turniiril osalesid koos Holstre ja Paistu tüdrukutega ühises võistkonnas ka Eesti Meistrivõistluste mängukogemusega Olustvere neiud Maarja Melani Pastak ning Kristi ja Elis Rahulaan. Sopsuvõistlusel saavutas Elis 20 võistleja seas 2. koha, Siim Varblane Sürgaverest oli aga poiste arvestuses parim.

Käimas on Viljandi maakonna meistrivõistlused jalgpallis

Meistrivõistlustel on põnevaid mängu pakkunud meie valla esindusmeeskond Rolling Doors/Suure-Jaani. Avakohtumisel, mis peeti tõeliselt tormise ilmaga, näidati nauditavat jalgpalli ning purustati võistkond Veteranid tulemusega 6:0. Teises mängus oldi vastakuti SK Tääksi meeskonnaga. Tasavägises kohtumises võideti lõppskooriga 2:1. Kolmandas kohtumises, kus vastaseks seni tublilt esinenud Abja võistkond, saavutati võit resultaadiga 6:1. Loodame, et Rolling Doors/Suure-Jaani suudab oma alagrupi parimana võidelda meistrivõistluste medalite eest.

Mati Adamson



Sulgpalli võitjad Anneli Kundla, Meelis Aule, Tiina Aule, Madis Mutso, Ly Kuldkepp ja Veiko Sepp

FOTO: Mati Adamson

Algab maleturniir koolinoortele

Suure-Jaani valla noorte male on juba pikka aega suhteliselt madalseisus olnud. Hetkeseis on selline, et Suure-Jaani Huvikoolis õpetab malet Hugo Hommik, aga see on ka kõik. Üheski teises koolis maleõpetust ei ole. Samas on teada, et meil on olemas poisse ja tüdrukuid, kes on maletarkusi iseseisvalt omandanud. On selleks õpetajaks olnud siis ema, isa, vanaisa või lihtsalt keegi tuttav.

Seoses sellega tekkis idee korraldada maleturniir kõigile asjast huvitatutele. Tingimuseks on, et noor maletaja peab elama või õppima meie vallas. Mängima hakkame neljapäeva õhtuti algusega kell 17 Suure-Jaani vallamaja saalis. Mänguõhtu kujuneb umbes 3 tunni pikkuseks. Kui kellelgi tekib probleem transpordiga, siis selles suhtes püüame vajadusel aidata. Julgen lubada, et ühegi noore maletaja mänguvõimalus ei jää transpordi taha. Kokku mängime seitsmel õhtul: 19. november, 03. detsember, 10. detsember, 14. jaanuar, 21. jaanuar, 04. veebruar ja 11. veebruar. Juhendiga on võimalik tutvuda valla kodulehel ja kõikides valla koolides.

Huvilised, andke palun eelnevalt teada allakirjutatu telefonil 517 9379 või aadressil jyri.hansen@suure-jaani.ee. Kes on hädas transpordiga, pöörduge palun Mati Adamsoni poole telefonil 503 9071.

Jääb vaid loota, et huvilisi on - teeme väikese alguse maleelu aktiivsemaks muutmisel. Kohutume 19. novembril kell 17 Suure-Jaani vallamaja saalis.

Jüri Hansen
Võistluste korraldaja

Vilistlasturniirid males

19. septembril toimus Suure-Jaani Gümnaasiumis III vilistlasturniir males. Osalejaid oli seekord 18 ja nad olid seda meelt, et IV turniir ei jää tulemata. Võrdsest 6 punkti seitsmest võimalikust kogusid Jüri Hansen ja turniiri vanim vilistlane Hans Tomson, kes lõpetas Suure-Jaani Keskkooli II lennu. Kolmanda koha sai turniiril külalisena esinenud Hillar Kuhi, kogudes 5 punkti. Esimesena jäi auhinnalisest kohast ilma 4½ punktiga Enn Arukask. Koefitsient reastas võrdsest 4 punkti kogunud järgmiselt: Rein Vahtra, Kalju Aaren, Margus Raidma, Kalev Sengbusch ja Tarmo Sukk. I vilistlasturniiri võitja Jüri Siigur jäi seekord kaheteistkümnendaks ja II turniiri võitja Aivo Hommik ei osalenud. Naistest oli parim Marge Raidma, kes kogus 3 punkti.

24. oktoobril toimus vilistlaste maleturniir Kildu koolis. Kildu kool tähistab sel aastal oma 100. aastapäeva ja turniir oli ühena juubeliürituste reas. Kildul oli mängijaid kokku 13 ja võib ka kohe öelda, et aasta pärast saadakse jälle kokku. Mängiti 6 vooru. Turniiri võitis mõnevõrra üllatuslikult, aga kindlalt Valdeko Alliksaar, kes küll esimeses voorus kaotas Danel Kuusikule, aga ülejäänud viiest mängust kogus 4½ punkti. Viigistas ta naiste arvestuses võitjaks tulnud Marge Raidmaga. Võrdsest 4 punkti ko-

gusid Joonas Hansen, Berni Elbing ja Danel Kuusik. Kohad jagunesid just sellises järjekorras. Järgnesid 3½ punktiga Alo Järve, Marge Raidma, Jaanus Hansen ja Margus Raidma.

Tähelepanelik lugeja märkab, et kahel erineval turniiril osa nimesid kattub. Tegelikult on see ju loomulik, sest nii mõ-

nedki Kildu õpilased on haridusteed Suure-Jaanis jätkanud.

Aitäh koolidele ja Suure-Jaani vallavalitsusele, kes hoolitsesid kohvi- ja auhinnalaua eest! Järgmised vilistlasturniirid toimuvad 2010. aasta sügisel.

Jüri Hansen



Kildu kooli vilistlasturniiril. Ees keskel turniiri võitja Valdeko Alliksaar, taga vasakul teiseks tulnud Joonas Hansen ja paremal kolmanda koha võitnud Berni Elbing.

FOTO: Ene Adams



2009. aasta aprillis - Endla on tulnud appi laulukonkursi Laululind diplomeid kirjutama
FOTO: Leili Kuusk

Endla Reimanni elukutsevaliku tegi - taskuvaras

Algus leheküljel 3

Endla ütleb, et kool on nagu maja ehitamine, mida tuleb alustada vundamendi ehitamisest. Õpetada tuleb kõiki lapsi, vaatamata sellele kas nad seda soovivad või mitte.

Koolijuhit on külaelu keskpunktis. Endla algatatud on külapäevade korraldamine, aga ka väike muuseum mõisaajaks vanas aidas, kuhu on kogutud põllutööriistu, tarbeesemeid, kooli õppevahendeid ja muud. Õpilastel on olnud võimalus tutvuda lina ja lambaviljalaga seotud töödega, korraldatud on leivapäevi ja muid üritusi. Kunagi oli see hoone Sürgavere tule-õueühingu maja - kolhoosi ajal oli siin viljaait ja hoiti ka tsementi. Praegu on Endla südamedel see, et kaunis palkhoone saaks remonditud.

Pärast direktoriametit on Endla neli aastat töötanud õppealajuhatajana, seejärel aga üheksanda klassi ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajana - kahel päeval nädalas.

Tundub, et õpetajaamet on täna vähem austusväärne, kui siis, kui Endla tööd alustas. Mõni inimene

on isegi öelnud: „Nõuate ainult iga aasta palka juurde!” Võib-olla teeb tõesti karuteene seegi, et ametiühingute poolt peetavate palgaläbiraakimiste tulemused saavad vaevalt kinnitatud, kui algavad järgmise aasta läbiraakimised ja teema on kogu aeg meedia käsitleda? Tegelikult ei tea Endla sõnul paljud, milline õpetaja palk tegelikult on.

Milliga Endla praegu aega veedab? Endiselt peab ta lugu muusikast - mängib enda lõbuks ning lastelastele ka ise akordioni ja klaverit. Veel meeldib Endlale uusi paiku avastada. Seda nii Eestimaal kui kaugemal. Euroopa riigid on läbi käidud ja Keskk-Aasiagagi tutvust teatud. Väga meeldis Endlale Norra reis - sinna sõitis ta ise, oma päevinäinud Ladaga. Endla arvab, et ajaloo õpetajale peaks reisimine - koha peal käimine - lausa kohustuslik olema, sest see annab palju juurde.

Endla eeskujud on olnud nakkav. Kooli ja õpetamisega on seotud kõik tema kolm last - Mait, Marko ja Ave. Õpetajad on laste abikaasadki. Endla kodus on nagu väike õppenõukogu, kui lapsed oma pereodega koju tulevad. Põhilised kooliudised jõuavadki Endlani just laste kaudu - ja seda nii Viljandi Kultuuriakadeemiast, Lahmuse Koolist, Võhma Gümnaasiumist kui Olustvere Teenindus- ja Maa-

majanduskoolist. Endla naerab, et üks ta vist ei kirunud kodus oma ametit, et lapsed sellele teele julgened asuda. Emalt on ilmselt päritud ka Endla laste muusika- ja kunstianne. „Eks pisut ikka sai lapsi suunatud - muusikakooli ja mandoliiniorkestrisse ja ... - aga üks nooremad õppinud vanemate kõrvalt ise ka”, räägib Endla. Veel meenutab ta, et kui lapsed olid väiksemad, sai päris tihti pimedas ahju paistel istunud ja lauldud-mängitud.

Õpetajaameti kohta ütleb Endla kokkuvõtvalt, et see on loomingu- ja heaks õpetajaks saamiseks on vaja annet - vaid õppimise ei piisa. Nii nagu igast inimesest ei saa kirjanikku, ei saa igaühest ka head õpetajat.

Õpetaja Endla Reimanni-le veel palju jõudu Sürgavere kandi tegevustest kaasalöömiseks!

Endla Reimanniga vestles ja Tanel Sepa kirjutatud uurimistööd „Sürgavere Põhikooli õpetaja ja direktress Endla Reimann” sirvis Leili Kuusk

VIKTORIIN

neile, kes külastavad Suure-Jaani raamatukogu keldrinateist „Sajand raamatukogus“

1. Kes ärkamisagestest meestest on öelnud: „Tõuseksivad kogukondades raamatute kogud elusse, siis oleks meil lootus aega mõõda paremaid raamatuid rahvale näpude vahele ja silma ete tuua...“?
- (Eesti Postimees, 1869, 1. jaan)
2. Kes pühendas Joosep Kapp` ile 8-salmilise luuletuse, mille viimane salm kõlab nii: „Elagu, me` kallis Kappi!“ - Sõbra summ mull` tõttab appi, Hõiskab ühes: „Ela sa, Kapp` i sugu otsata!“?
3. Mitu liiget on „Ilmatari“ seltsi 1909. a seltsi liikmete nimekirja raamatus ja kes on nimekirjas esimene?
4. Missugune on vanim raamat Suure-Jaani raamatukogus?
5. Missuguse Suure-Jaani kirjastuse poolt on välja antud 1923. aastal P. Rapka „Meetermöödustik“?
6. Kes esines Lembitu monumendi avamisel 1926. a kõnega?
7. Nimeta üks 100 aastat tagasi (1909) välja antud raamat, mis asub Suure-Jaani raamatukogus?
8. Mitu töötajat on Suure-Jaani raamatukogus olnud 100 aastajooksul (1909-2009)?
9. Kes Eesti kirjanikest esines 1935. aastal Tartu „Vanemuises“ korraldatud raamatuaktusel lühima teadaoleva kõnega: „Raamat, raamat ja veelkord raamat!“?
10. Mitu Oskar Lutsu „Kevade“ erinevat trükki leidub Suure-Jaani raamatukogus?
11. Missugune oli kõige loetavam raamat aastal 1937 linnaraamatukogude andmete põhjal?
12. 1950 - 1958 oli Suure-Jaani raamatukogu ametlikuks nimetuseks Suure-Jaani Rajooniraamatukogu. Mitu külaraamatukogu kuulus rajooniraamatukogu alluvusse?
13. Mis aastal avati Suure-Jaanis lasteraamatukogu?
14. Millist nimetust kandis Suure-Jaani raamatukogu aastatel 1972 - 1990?
15. 1981. a võitis Suure-Jaani raamatukogu ülevabariikliku raamatukogude ülevaatus. Millele oli see ülevaatus pühendatud?
16. Mitu raamatut oli Suure-Jaani raamatukogu fondis aastatel 1910 ja 2008?

Teid ja teie vastuseid ootame 25. novembrini Suure-Jaani raamatukogus. Võitjale auhind!

Ideekonkurss ja koolitus

MTÜ Vastemõisa Naiste Ühendus kutsub koolitustele ja ideekonkurssile.

Oktoobrikuu alguses sai Vastemõisa Naiste Ühenduse (edaspidi VNÜ) Rohelise Jõemaa Koostöökogu Leader tegevusgrupile esitatud projekt „Rohelise toote arendus” lõpliku kolmanda „jah” ka PRIA keskuselt.

Nüüd on vaja nimetatud projekt ühiselt ellu viia. Mida soovime selle projektiga korda saata?

Rohelise Jõemaa piirkonna elanikele, külastajatele ja turistidele pakutavate teenuste areng ja kättesaadavus on ebatähts, kultuuri- ja loodusobjektide atraktiivsus on vähene ning paikkonnale iseloomulikud tooted piisavalt välja arendamata.

Projekti raames korraldame huvilistele koolitussarja, kus lektoriteks on loovisikud - Anu Pindsoo, Inna Antson ja Maia Orav, et taastada Rohelisel Jõemaal eeskätt Soomaa piirkonnale iseloomulikke tooteid ning elustada vanu traditsioone ja kutsuda ellu ka uusi tunnustusi ja -tegevusi. „Rohelise toote” arenduse 1,5 aastase koolitussükli käigus täiendavad kohalikud elanikud oma teadmisi Soomaa ümbritsevast rikkalikust loodusest, selle ainulaadsusest; tõstavad oma kesk-konna- ja kultuuriteadlikkust. Uudsus kohalikest materjalidest toodete tegemisel seisneb selles, et tänapäeval on palju abivahendeid (nt köiemasin, erinevad traadid jm) selleks, et isegi kõige väiksema käelise oskusega inimesed tunnevad vähese juhendamise juures rõõmu, kui lihtsate looduslike materjalidega saab luua kordu-

matu ja eheda käsitöö enda ja kodu kaunistamiseks ning millest saab kujundada paikkonna omanäolisi meeneid.

Projekti „Rohelise toote” arendus üheks ettevõtmiseks on ideekonkurss.

Kuulutame välja ideekonkursi „Piirkonnale iseloomulikud ja omanäolised tooted või teenused”.

Ideekonkurssist võivad osa võtta kõik kohalikud inimesed, olenemata vanusest, kellel on loovust ja kujutlusvõimet, kes on huvitatud kaasa mõtlemisest ja abist meie kodupaiga atraktiivsuse ja paikkonnale iseloomulike toodete välja arendamisele.

Oodatud on ideed, mis võiksid olla paberi peale pandud, kus oleks selle toote või objekti või teenuse kirjeldus, materjalid, millest see võiks olla teostatud või asukoht või teenuse osutamise koht. Sõltuvalt ideest võiks olla ka näidis, aga see pole moodsapääsmatult vajalik. Ideekonkursi läbiviimiseks moodustati komisjon, kuhu kuuluvad kaks VNÜ liiget - Eve Loode ja Merle Rang, Rohelise Jõemaa Koostöökogu tegevjuht Merle Adams ja Suure-Jaani valla esindajana arendusnõunik Aino Viinapuu.

Ideekonkursi komisjon valib laekunud ideedest välja 4-8 parimat ning VNÜ valmistab tootenäidised meenetest ja toodetest ning kajastab need trükisena tootekataloogis. Valituks saavad need tooted, millel on uuenduslikkus ja lisandväärtus, lugu või legend ja kohaliku ressursi parem kasutus.

Konkursile ideekavandite esitamine

tähtaeg on 10. november kuni 10. detsember 2009 ning konkurss lõpeb parimate ideede väljakuulutamisega hiljemalt 10. veebruaril 2010. a.

Ideekavandid saata Vastemõisa Naiste Ühenduse nimele, kas elektrooniliselt aadressile eve.loode@gmail.com või posti teel või tuua kohale aadressil Vastemõisa küla, Suure-Jaani vald, 71301 Viljandi-maa.

Parimate ideede pakkujate nimed avalikustame ajalehes „Leole” ning autastustame VNÜ tänukirja ja üllatuskingituste ning Suure-Jaani valla sümbolilike meenetega.

Projekti esimene koolitus „Soomaa ümb-ruse rohelust avastamas!” toimus 27.09.2009. Anu Pindsoo juhendamisel kogusime koolitussarja läbiviimiseks erinevaid looduslikke materjale Kildu järve ümbrusest ja Soomaa kandi metsadest.

Teine koolitus - OMA „EHE” esimene osa - toimub pühapäeval, **15. novembril 2009. aastal** Vastemõisa Rahvamajas algusega kell 11. Juhendajaks on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö rahvusliku tekstiili IV kursuse üliõpilane ja meisterflorist Inna Antson.

Ootame lennukaid ideid ja rohkem osavõttu põnevatest koolitustest!

Eve Loode
Vastemõisa NÜ esinaine ja projektijuht



Kildu Põhikool

ootab oma vilistlasi, õpetajaid ja töötajaid
kooli asutamise 100. aastapäeva tähistamiseks
21. novembril 2009 algusega kell 14

Osavõtutasu saab tasuta kohapeal või ülekanedega Suure-Jaani vallavalitsuse erikontole nr 10220050504012 SEB pangas. Selgitusse märkida: Kildu 100 osavõtumaks, nimi ja lõpetamise aasta. Osavõtutasu eelregistreerimisel hiljemalt 18. novembrini - 200 krooni, 70-aastastele ja vanematele - tasuta, pensionäridele 150 krooni; kohapeal tasudes 300 krooni. Osavõtutasu eest saavad kõik mahuka ajaloolis-meenutusliku raamatu „Kildu kooli lugu 1909-2009”.

Info: e-post: kool@kildu.vil.ee; telefon 437 3442

Vilistlaste võrkpalliturniir 14. novembril koolimajas.

Suure-Jaani Linnaraamatukogu
AVATUD
E - R 10-18
L 10-15



RÕHM AAFRIKAST
12. novembril kell 19
Suure-Jaani Gümnaasiumi suures saalis
vokaalansambel ABA TAANO Ugandast
Piletid 120/80* krooni
* - pensionärid ja kuni 18-aastased
Alates 15 piletist küsige grupisoodustust (-20 krooni pileti hinnast, + üks tasuta pileti) telefonil 504 1845

27. novembril kell 18
linastub Suure-Jaani kultuurimajas
Jaan Kolbergi 2009. aastal valminud film
Suure-Jaanis teeninud kirikuõpetajast
Andres Pöderist.
Filmi keskmes on inimese kasvamise
ja eneseleidmise lugu,
kuidas boheemlaslikust noorest kujuneb peapiiskop.
Filmi vaatamine tasuta.

29. novembril kell 16
advendiküünla süütamine Suure-Jaani kirikus.

6. detsembril kell 12
Suure-Jaani kultuurimajas
X JÕULUKUUSKEDE EHTIMISE VÕISTLUS.

11. ja 12. detsembril algusega kell 10
Suure-Jaani kultuurimajas
PÄKAPIKUMAA

Tulen **hooldajaks** või **abiliseks** vanainimesele
Telefon 5598 8715

Ostan **metsa** ja metsamaad.
Telefon 5675 4120



ILUSALONG
JUUKSUR, KOSMEETIK,
MASSAAZ, GEELKÜÜNED
SOLAARIUM
NOVEMBRIS PALJU
SOODSAID PAKKUMISI
JA JAGAME KINGITUSI!
JÕULULOOS!
NB! Müügil juuksehooldusvahendid ja kinkekaardid!
Pärnu tänav 3 Suure-Jaani
Telefon 5332 7606

Silmar 

Silmade kontroll ja prillide müük
27. novembril 2009
kell 10-14 Suure-Jaani vallamajas
kell 15 Sürgavere spordihoones
Info ja etteregistreerimine telefonil 435 5444

Arvutitark OÜ **lahendab** teie **arvutiprobleemid**.
Suure-Jaani vallas eriti soodsad hinnad!
Lähem info www.arvutitark.ee
või telefonil 514 7285

**TÖÖRIISTADE RENT
NÜÜD SUURE-JAANIS!**

DEMORENT

EHITUSMASINAD

- Locktrell Bosch GBH 2-24 DSR SDS-plus 100.-
- Kombipurustar DeWalt D25600K 130.-
- Makita meiselvar IIIM1304-B (piikvarar) 28,57 200.-
- Segumassi Altrad 1551 125.-
- Keraamilise plaadi lõikur kutsuvarras 225.-
- Figi ja meisiid 30.-
- Kivipuur 35mm-600mm 50.-

MUUD SEADMED

- Pinnasethendaja LUMAG 90 kg 200.-
- El. generaator ROBOT 5,5 kW 275.-
- Mootorpump TEXAS 15m 3h 150.- + vooühtu hind
- Käsitööriist SEI Hitachi 75.-
- Puulõikaja vertikaalne IKH 700mm 200.-
- Diesel-puhur MASTER 20kW 175.-
- Projektor 1000W 30.-
- Suuvepesur KÄRCHER K5.20 150.-

KANUUD 350.-

Ühe kanuu rent, milles sisaluvad ka vesid ja aerud. Transport soovi korral üle Eesti 4.22/km



AIATÖÖRIISTAD

- Mulletrees MTD T/380 250.-
- Mäeuni duk (tasuline) 175.-
- Heikõõn bensiinimootoriga 200.-
- Värskeõõn bensiinimootoriga 235R 450.-
- Lehepuhur 175.-
- Heikõõn elektriline 100.-
- Mootorsag PARTNER 450.-
- Märgiprits 16l 50.-

**PAKUME JÄRGMISI
TEENUSEID**

- Mullatrees: teenus väikesaajadajale
- Kaevude, keldrite, veekogude veest tühjendamine
- Maastikuhooldus (niitmine ja trimmerdamine)
- Hekkeid ja kivipude pügamine
- Veetõrjend ja zambabuung

OÜ Demorent

Suure-Jaani
+3725077348



SALVA
KINDLUSTUS

Annan konsultatsiooni
kõigis kindlustusliikides.
Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Parimad autokaubad - FIKS!

OSTA INTERNETIST

www.tuningparts.ee

ego järeleaks

LEHOLA VARAHALDUS

Pärnu t. 10, Suure-Jaani, tel. 437 2222, faks 435 4210, mob. 505 4710, 5664 7500.
e-post pood@lv.ee, veeb www.lv.ee

Autokaubad
Varuosad
Autoremont
Kerastööd
Diagnostika
Mootorite remont
Sillastend
Talvarehvid
Reliivahetus
Autoaudio
Audiopaigaldus
Autopesu
Jalgatad
Jalgatuste hooldus
Kinnitusvahendid (WURTH)
Tulekustutite taastamine

**Õnitleme
lapse sünni puhul!**

Grete ja Renee Ahosepal
sündis poeg ROMET

Marika Milleril ja Andrei Samunil
sündis poeg DEVIN Samun



Mälestame

HELJU PÄRT 06.04.1925 - 01.10.2009
URMAS MÄGI 04.03.1967 - 01.10.2009
LINDA VABA 17.06.1917 - 02.10.2009
MART KAUL 03.11.1951 - 11.10.2009
LIISA ANVELT 22.12.1912 - 26.10.2009
VLADIMIR BOIKO 27.01.1942 - 26.10.2009
MEINHARD TAAT 27.09.1930 - 27.10.2009



**ÕNITLEME
SÜNNIPÄEVALAPSI!**

META-ALICE PARIK	19.11.1911	98
MARIA KUULMATA	24.11.1913	96
HELGA-HENRIETTE MÄGI	01.11.1917	92
ELLI JAESKI	23.11.1918	91
LEO VIKS	02.11.1919	90
FRIEDRICH PENZA	24.11.1919	90
OLGA TAMMEPÖLD	18.11.1922	87
EDUARD VALDNA	01.11.1923	86
JAAN VIILIPUS	26.11.1923	86
MAIMU TREIAL	25.11.1924	85
ELMAR KIVIPÖLD	27.11.1924	85
VOLDEMAR PAKASSAAR	01.11.1925	84
TÕNIS LEIVITS	17.11.1925	84
LINDA KÕIV	09.11.1926	83
OSVALD PÖLDUR	26.11.1926	83
MEETA LOIM	27.11.1926	83
HELMİ MAAKUS	12.11.1928	81
ILMAR LAOS	28.11.1928	81
LUDMILLA MURIK	19.11.1929	80
LILLI SEPP	05.11.1934	75
HANS PETERSON	28.11.1934	75
AUGUST TEEVER	10.11.1939	70
ELDUR MIHKELSON	12.11.1939	70
ILME KALDOJA	18.11.1939	70
OIVO RANDMÄE	08.11.1944	65
AAGO METSAR	11.11.1944	65
MAI PLUUM	29.11.1944	65
ANTS SOOPA	30.11.1944	65
ARNOLD MÄNDLA	10.11.1949	60
AILO LEHESTIK	17.11.1949	60
OLEV KALLAS	16.11.1954	55
TÕNU KONT	26.11.1954	55
KALJU TELLMANN	28.11.1954	55
KALEV SOOARU	14.11.1959	50
MAIRE LINN	20.11.1959	50
URMAS BERNHARDT	25.11.1959	50
HELLE VUNK	30.11.1959	50

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki)
hind:
ettevõtjal 150 krooni,
erisikil 15 krooni.
Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva
kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
26. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus teksti redigeerida-
lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 526 9089
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
Külliky Lohu
5345 3423
kikymina@gmail.com

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel 775 2491
Vali@estpak.ee

LEOLE

**Suure-Jaani valla leht
ilmub 1 kord kuus**

e-post: leole@suure-jaani.ee <http://www.suure-jaani.ee/leole>